

Social Work
Paper II
समाजकार्य
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 75 Minutes]

[Maximum Marks : 100

Note : This Paper contains Fifty (50) multiple choice questions, each question carrying Two (2) marks. Attempt All questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण पन्नास (50) बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

1. The systems approach to social work means :
- (A) An integration of the three methods of social work
- (B) Addressing issues arising due to malfunctioning of the education, health and welfare systems of society
- (C) Working in an organised manner to change the systems
- (D) A holistic understanding of human beings in problem situation

1. समाजकार्याचा व्यवस्थात्मक दृष्टिकोन म्हणजे :
- (A) समाजकार्याच्या तीन पद्धतींचे संमिश्रण
- (B) समाजातील आरोग्य, शिक्षण आणि कल्याण व्यवस्थेतील अकार्यक्षमते मुळे उद्भवणारे प्रश्न हाताळणे
- (C) व्यवस्था बदलण्यासाठी संघटितपणे काम करणे
- (D) मनुष्य आणि त्यांच्या समस्यांकडे पाहण्याचा सर्वकष दृष्टिकोन

2. Match the following pairs :

Authors	Books
(a) Dandekar V.M.	(i) Social Work in India
(b) Gangrade K.D.	(ii) Dimensions of Social Work in India
(c) Gore M.S.	(iii) Poverty in India
(d) Khinduka S.K.	(iv) Some Aspects of Social Development
(A) a-i	b-ii c-iii d-iv
(B) a-ii	b-i c-iv d-iii
(C) a-iii	b-ii c-iv d-i
(D) a-iv	b-i c-ii d-iii

3. He has critiqued of several religious and philosophical works such as the Bhagwad Gita, Bible and Quran :

- (A) Mahatma Gandhi
 (B) Swami Vivekananda
 (C) Vinoba Bhave
 (D) Asgar Ali Engineer

2. जोड्या लावा :

लेखक	पुस्तकांची नावे
(a) दांडेकर वि.म.	(i) सोशल वर्क इन इंडिया
(b) गंग्राडे के.डी.	(ii) डायमेशनस ऑफ सोशल वर्क इन इंडिया
(c) गोरे एम. एस.	(iii) पॉव्हर्टी इन इंडिया
(d) खिंदुका एस. के.	(iv) सम अॅस्पेक्ट्स ऑफ सोशल डिव्हेलपमेंट
(A) a-i	b-ii c-iii d-iv
(B) a-ii	b-i c-iv d-iii
(C) a-iii	b-ii c-iv d-i
(D) a-iv	b-i c-ii d-iii

3. भगवत-गीता, बायबल आणि कुराण यासारख्या विविध धर्म ग्रंथांबाबत यांनी टीकात्मक लेखन केले आहे :

- (A) महात्मा गांधी
 (B) स्वामी विवेकानंद
 (C) विनोबा भावे
 (D) असगर अली इंजिनियर

4. Social work theories are rooted in :

- (A) Social Darwinism
- (B) Scientific Humanism
- (C) Philanthropy
- (D) Charity

5. "Rules for Radicals" is a book written by :

- (A) Paulo Freire
- (B) Iain Fergusson
- (C) Saul Alinsky
- (D) Rothman and Cox

6. Match the following pairs :

Authors	Books
(a) Capitalism	(i) Cooley C.H.
(b) Cultural lag	(ii) W.F. Ogburn
(c) Social class	(iii) T.H. Marshall
(d) Social process	(iv) Karl Marx
- (A) a-iv, b-ii, c-iii, d-i
  - (B) a-ii, b-i, c-iv, d-iii
  - (C) a-iii, b-ii, c-iv, d-i
  - (D) a-iv, b-i, c-ii, d-iii

4. समाजकार्य सिद्धांतांच मुळ यात आहे.

- (A) सोशल डारव्हिनिझम
- (B) शास्त्रीय मानवतावाद (सायंटिफिक ह्युमॅनिझम)
- (C) परोपकार
- (D) दानधर्म

5. "रूल्स फॉर रेडिकल्स" या पुस्तकाचे लेखक :

- (A) पावलो फ्रेअरे
- (B) इयन फरग्युसन
- (C) सॉल आलिनस्की
- (D) रॉथमन आणि कॉक्स

6. जोड्या लावा :

लेखक	पुस्तके
(a) भांडवलशाही	(i) सी.एच. कुली
(b) कलचरल लॅग	(ii) डब्लु.एफ. ओगबर्न
(c) सामाजिक वर्ग	(iii) टी.एच. मार्शल
(d) सामाजिक प्रक्रिया	(iv) कार्ल मार्क्स
- (A) a-iv, b-ii, c-iii, d-i
  - (B) a-ii, b-i, c-iv, d-iii
  - (C) a-iii, b-ii, c-iv, d-i
  - (D) a-iv, b-i, c-ii, d-iii

7. Assertion (A) :

The New Economic Policy has resulted in a steep rise in farmer's suicides in the country.

Reasons (R) :

There has been a massive reduction in subsidies for agriculture.

Select the correct answer from the codes given below :

Codes

- (A) Both A and R are true and R is the correct explanation of A
- (B) Both A and R are true but R is not the correct explanation of A
- (C) A is true but R is false
- (D) A is false but R is true

8. Apartheid refers to :

- (A) Social discrimination
- (B) Political discrimination
- (C) Racial discrimination
- (D) Caste discrimination

7. विधान (A) :

नवीन आर्थिक धोरणामुळे शेतकरी आत्महत्येचे प्रमाण देशात वाढले आहे

कारण (R) : शेती व्यवसायात शासनाद्वारे मिळणाऱ्या आर्थिक मदतीत प्रचंड कपात झाली खालील दिलेले कोड पासून योग्य उत्तर निवडा :

कोड :

- (A) दोन्ही A आणि R बरोबर आहेत आणि R हे A चे अचूक स्पष्टीकरण होय
- (B) दोन्ही A आणि R बरोबर आहेत परंतु (R) हे A चे अचूक स्पष्टीकरण नव्हे
- (C) A बरोबर आहे परंतु R हे चूक आहे
- (D) A चूक आहे परंतु R हे बरोबर आहे

8. अपार्थाईड म्हणजे :

- (A) सामाजिक भेदभाव
- (B) राजकिय भेदभाव
- (C) वर्ण भेद
- (D) जाती भेदभाव

9. 'Kudumbashree' programme is a government programme for poverty alleviation of :

- (A) Children
- (B) Tribals
- (C) Women
- (D) Slum dwellers

10. .... is a basis of social stratification.

- (a) Class
- (b) Caste
- (c) Income
- (d) Migration

- (A) *a, b, c*
- (B) *b, c, d*
- (C) *c, d*
- (D) *d*

9. सरकारी 'कुटुंबाश्री' उपक्रम हा ह्या गटाच्या गरिबी निर्मुलनासाठी आहे :

- (A) बालक
- (B) आदिवासी
- (C) महिला
- (D) झोपडपट्टीत राहणारे

10. सामाजिक स्तरिकरणाचे मुळ ..... आहे.

- (a) वर्ग
- (b) जाती
- (c) मिळकत
- (d) स्थलांतर

- (A) *a, b, c*
- (B) *b, c, d*
- (C) *c, d*
- (D) *d*

11. Match the following pairs :

- (a) S. Freud (i) Hierarchy of needs
- (b) Erich Fromm (ii) Child development
- (c) Abraham Maslow (iii) The unconscious
- (d) Elizabeth Hurlock (iv) Freedom
- (A) a-iii, b-iv, c-i, d-ii
- (B) a-ii, b-iv, c-i, d-iii
- (C) a-iii, b-i, c-iv, d-ii
- (D) a-iv, b-iii, c-i, d-ii

12. Which was the first district to achieve 100 percent literacy ?

- (A) Idukki
- (B) Gadchiroli
- (C) Sindhudurg
- (D) Wayanad

11. जोड्या लावा :

- (a) सिगमंड फ्रॉईड (i) गरजांची उतरंड
- (b) ऐरिक फ्रॉम (ii) बाल विकास
- (c) अब्रॅहम मॅसलॉ (iii) अबोध अवस्था
- (d) ऐलिझाबेथ हरलॉक (iv) स्वातंत्र
- (A) a-iii, b-iv, c-i, d-ii
- (B) a-ii, b-iv, c-i, d-iii
- (C) a-iii, b-i, c-iv, d-ii
- (D) a-iv, b-iii, c-i, d-ii

12. शंभर टक्के साक्षरतेचे ध्येय गाठणारा पहिला जिल्हा कोणता ?

- (A) इडुकी
- (B) गडचिरोळी
- (C) सिंधुदुर्ग
- (D) वायनाड

13. This one is <i>not</i> a health indicator : (A) Death rate (B) Birth rate (C) Death by disease (D) Life-stress events 14. If a citizen has to dial a helpline for assisting a child in difficult circumstances in India, he/she has to dial ..... (A) 1096 (B) 1097 (C) 1098 (D) 1099 15. If you make a rash careless judgement about someone, which type of human thought and behaviour process would you most likely to be using ? (A) Automatic process (B) Controlled process (C) Intentional process (D) Unintentional process	13. खालीलपैकी कोणता आरोग्य निर्देशक नाही ? (A) मृत्यू दर (B) जन्म दर (C) आजारांमुळे मृत्यू (D) जिवन-तणाव घटना 14. भारतातील कठीण परिस्थितीत असलेल्या मुलाच्या सहायतेसाठी एखाद्या नागरीकाला हेल्पलाईनला फोन करायचा असेल, तर त्यांना कोणता नंबर फिरवावा लागेल ? (A) 1096 (B) 1097 (C) 1098 (D) 1099 15. जर आपण एखाद्या व्यक्तिविषयी घाईत निष्काळजीपणाने मत बनवणे म्हणजे आपण खालीलपैकी कोणत्या प्रकारची मानवी विचार व वर्तन प्रक्रिया वापरता ? (A) स्वयंचलित प्रक्रिया (B) नियंत्रित प्रक्रिया (C) हेतूपूर्वक प्रक्रिया (D) निर्हेतू प्रक्रिया

16. Which one of the following is <i>not</i> an approach in Social Case Work ? (A) Problem solving (B) Diagnostic (C) Eclectic (D) Symbiotic	16. खालीलपैकी कोणता समाजकार्याचा दृष्टीकोन नाही ? (A) समस्या-सोडविणे (प्रॉब्लेम-सॉल्व्हिंग) (B) निदानात्मक (डायग्नॉस्टिक) (C) ऐकलेक्टिक (D) सिम्बायॉटिक
17. Who is the proponent of the theory on non-directive play therapy ? (A) Carl Rogers (B) Melanie Kliene (C) Virginia Axline (D) Grace Mathew	17. नॉन-डिरेक्टिव्ह प्ले थेरेपीचा सिद्धांत कोणी मांडला ? (A) कार्ल रॉजर्स (B) मेलनी क्लार्ईन (C) व्हरजिनीया अॅक्स्लीन (D) ग्रेस मॅथ्यू
18. Problem solving model is based on the pioneering work of : (A) Felix Biestik (B) H.H. Perlman (C) Herbert Stroup (D) William Reid	18. समस्या निवारण प्रारूप हे कोणत्या व्यक्तीच्या आग्रगण्य कार्यावर आधारित आहे ? (A) फेलिक्स बिस्टिक (B) एच.एच. पर्लमन (C) हरबर्ट स्ट्रूप (D) विलियम रीड

19. An 'empathetic understanding refers to :
- (A) Feeling with another person
- (B) Sympathetic understanding of the person's problem
- (C) Development of an emotional perspective of the problem
- (D) Ability to understand the moods of the person
20. Which of the following is *not* a type of case work recording ?
- (A) Narrative
- (B) Summary
- (C) Process
- (D) Minutes
21. Which of the following is *not* a primary group ?
- (A) Family
- (B) Peer
- (C) Kinship
- (D) Association
19. अनुभुतीक समज म्हणजे :
- (A) दुसऱ्या व्यक्ति बरोबर भावनेच्या एकाच पातळीवर असणे
- (B) दुसऱ्यांच्या समस्या सहानुभुतीपूर्ण जाणून घेणे
- (C) समस्येबद्दल एक भावनात्मक दृष्टिकोन विकसित होणे/निर्माण होणे
- (D) दुसऱ्याची मनःस्थिती जाणून घेण्याची क्षमता
20. खालीलपैकी कोणता व्यक्तिसहाय्य कार्यातील नोंदीचा प्रकार **नाही** ?
- (A) वर्णनात्मक
- (B) सारांश
- (C) प्रक्रिया
- (D) इतिवृत्त
21. पुढीलपैकी कोणता प्राथमिक गट **नाही** ?
- (A) कुटुंब
- (B) सवंगडी
- (C) नातेसंबंध
- (D) संघटना/मंडळ

22. Which one of the following is *not* a basic skill in social work group ?
- (A) Skill in establishing purposeful relationships
- (B) Skill in analysing the group situation
- (C) Skill in group dynamics
- (D) Skill in evaluation
23. 'Cliques' are made up of :
- (A) Group of close friends
- (B) Group of people
- (C) Football team
- (D) Crowd
24. Kurt Lewin.....
- (A) developed a theory which stimulated a great deal of research
- (B) initiated interest in the impact of leadership styles on group atmosphere
- (C) published large number of studies in social psychology
- (D) was a best teacher of social work
22. सामाजिक समुह/गट कार्यात खालीलपैकी कोणते एक मुलभूत कौशल्य नाही ?
- (A) हेतुपूर्ण संबंध प्रस्थापित करणे
- (B) समुह स्थितीचे विश्लेषण करणे
- (C) समुह गतीशीलता
- (D) मुल्यांकन
23. 'क्लिक्स' म्हणजे :
- (A) जवळच्या मित्र मैत्रिणींचा गट
- (B) लोकांचा गट
- (C) फुटबॉल टीम
- (D) गर्दी
24. कर्ट लेविन .....
- (A) यांच्या सिद्धांतामुळे संशोधनाला प्रोत्साहन मिळाले
- (B) यांनी नेतृत्व शैलींचा समुह वातावरणावर काय परिणाम होतो या विषयी रूची निर्माण केली
- (C) सामाजिक मानसशास्त्रावर बरीच संशोधने प्रकाशित केली
- (D) हे समाजकार्याचे एक उत्तम शिक्षक होते

25. Which one of the following is *not* a model of group work ?
- (A) Remedial
(B) Developmental
(C) Therapeutic
(D) Educational
26. Which of the following is *not* a Rothmans Model of Community Organisation ?
- (A) Social Planning
(B) Locality Development
(C) Social Engineering
(D) Social Action
27. The book entitled "Working With Community at the Grassroot Level : Strategies and Programmes" written by :
- (A) H.Y. Siddiqui
(B) M.G. Ross
(C) K.D. Gangrade
(D) R.R. Singh
25. खालीलपैकी कोणते गटकार्याचे प्रारूप नाही ?
- (A) उपचारात्मक
(B) विकासशील
(C) चिकीत्सात्मक
(D) शैक्षणिक
26. पुढीलपैकी कोणते प्रारूप हे रॉथमनच्या प्रारूपांपैकी नाही :
- (A) सामाजिक नियोजन (सोशल प्लॅनिंग)
(B) स्थानिक वस्ती विकास (लोकॅलिटी डिव्हेलपमेंट)
(C) सामाजिक अभियांत्रिकी (सोशल इंजिनियरिंग)
(D) सामाजिक कृती (सोशल अॅक्शन)
27. "वर्किंग विथ कम्युनिटी अँट द ग्रासरूट लेव्हल : स्ट्रॅटजीझ अँड प्रोग्रॅम्स" हे पुस्तक यांनी लिहिले आहे :
- (A) एच. वाय. सिद्दीकी
(B) एम.जी. रॉस.
(C) के.डी. गंग्राडे
(D) आर.आर. सिंघ

28. Skills of an effective community organizer :
- (a) Problem analysis
 (b) Resource mobilization
 (c) Organize political group
 (d) Conflict resolution
 (A) $a + b + c$
 (B) $b + c + d$
 (C) $c + d + a$
 (D) $d + a + b$
29. The role of the community organiser in locality development is most aptly described as :
- (A) Activist
 (B) Facilitator
 (C) Director
 (D) Fact-gatherer
30. The following projects are fore-runners of the Community Development Approach in India :
- (a) The Etawah Project
 (b) The Porbundar Project
 (c) The Hemalkasa Project
 (d) The Martandam Project
 (A) $a + b$
 (B) $b + c$
 (C) $a + d$
 (D) $c + d$
28. प्रभावशाली समुदाय कार्यकर्त्याची कौशल्ये :
- (a) समस्या विश्लेषण
 (b) संसाधनांची जुळवाजुळव
 (c) राजकीय गट संघटित करणे
 (d) संघर्षाचे निवारण
 (A) $a + b + c$
 (B) $b + c + d$
 (C) $c + d + a$
 (D) $d + a + b$
29. स्थानिक वस्ती विकासात समुदाय कार्यकर्त्याची भूमिका या शब्दाने नेमक वर्णन करता येईल :
- (A) चळवळीतील कार्यकर्ता
 (B) सहजाकर (फॅसिलिटेटर)
 (C) संचालक
 (D) तथ्य संकलन करणारा
30. समुदाय विकास दृष्टिकोनाचे भारतातील आद्य प्रकल्प :
- (a) इटावा प्रकल्प
 (b) पोरबंदर प्रकल्प
 (c) हेमलकसा प्रकल्प
 (d) मार्तंडम प्रकल्प
 (A) $a + b$
 (B) $b + c$
 (C) $a + d$
 (D) $c + d$

31. If nothing or little is known about the problem we select :
- (A) Experimental Research Design
(B) Descriptive Research Design
(C) Exploratory Research Design
(D) Survey Research Design
32. Which one of the following is *not* the probability sampling ?
- (A) Simple Random
(B) Cluster Sampling
(C) Stratified Random Sampling
(D) Quota Sampling
33. Qualitative research follows the :
- (A) Positivist paradigm
(B) Feminist paradigm
(C) Interpretivist paradigm
(D) Marxist paradigm
31. जर समस्येविषयी काहीही किंवा अगदीच थोडी माहिती असल्यास खालीलपैकी कोणता आराखडा निवडणे उचित आहे :
- (A) प्रयोगात्मक संशोधन आराखडा
(B) वर्णनात्मक संशोधन आराखडा
(C) अन्वेषनात्मक संशोधन आराखडा
(D) सर्वेक्षण संशोधन आराखडा
32. खालीलपैकी कोणती पद्धती ही संभाव्यता नमूना निवड पद्धती **नाही** ?
- (A) सरल यादृच्छिक
(B) क्लस्टर नमूना निवड
(C) स्तरीत यादृच्छिक नमूना निवड
(D) कोटा नमूना निवड
33. गुणात्मक संशोधनाचा आधार :
- (A) पॉझिटीव्हिस्ट प्रारूप
(B) स्त्रीवादी (फेमीनिस्ट) प्रारूप
(C) इन्टरप्रेटीव्हिस्ट प्रारूप
(D) मार्क्सवादी (मार्क्सीस्ट) प्रारूप

34. The process of selecting a subset of a population for a survey is known as :
- (A) Survey research
(B) Representation
(C) Triangulation
(D) Sampling
35. Which one of the following is *not* a level of measurement ?
- (A) Normal
(B) Ordinal
(C) Interval
(D) Ratio
36. Directive Principles of State Policy are contained in ..... of the Constitution of India.
- (A) Articles 20-24 (Part III)
(B) Articles 36-51 (Part IV)
(C) Articles 55-71 (Part V)
(D) Articles 72-80 (Part VI)
34. सर्वेक्षणासाठी लोकसंख्येचा उपभाग निवडण्याच्या प्रक्रियेला काय म्हणतात :
- (A) सर्वेक्षण संशोधन
(B) प्रतिनिधित्व
(C) ट्रँग्यूलेशन
(D) नमूना निवड
35. खालीलपैकी कोणता मापणतंत्राचा स्तर नाही ?
- (A) नॉर्मल
(B) ऑर्डिनल
(C) इन्टरवल
(D) रॅशियो
36. भारतीय राज्यघटनेच्या कोणत्या कलमांमध्ये मार्गदर्शक तत्वे सांगितलेली आहेत :
- (A) कलमे 20-24 (भाग III)
(B) कलमे 36-51 (भाग IV)
(C) कलमे 55-71 (भाग V)
(D) कलमे 72-80 (भाग VI)

37. According to UN Convention on the Rights of persons with disabilities, ... is *not* the general principle.
- (A) Non-discrimination
 (B) Full and effective participation
 (C) Accessibility
 (D) Universal design
38. Process of communication :
- (A) Sender, Medium, Recipient, Feedback
 (B) Sender, Feedback, Medium, Recipient
 (C) Recipient, Medium, Sender, Feedback
 (D) Sender, Medium, Feedback, Recipient
39. The following are pre-requisites in order to register a social welfare organisation :
- (a) Good intentions and social consciousness
 (b) A Memorandum of Association
 (c) Two or three individuals
 (d) Aims and objectives of the Association
- (A) $a + b + c$
 (B) $b + c + d$
 (C) $a + b + d$
 (D) $c + d + a$
37. खालीलपैकी कोणते तत्व संयुक्त राष्ट्र कन्वेंशन प्रमाणे आंग व्यक्तींचा हक्कांमध्ये हे सर्वसाधारण तत्वे **नाही** ?
- (A) अ-भेद
 (B) पूर्ण आणि प्रभावी सहभाग
 (C) पोहच/उपलब्धता
 (D) सार्वत्रिक आराखडा
38. संप्रेषणाची प्रक्रिया :
- (A) दाता, मध्यस्थ, प्राप्तकर्ता, मागोवा
 (B) दाता, मागोवा, मध्यस्थ, प्राप्तकर्ता
 (C) प्राप्तकर्ता, मध्यस्थ, दाता, मागोवा
 (D) दाता, मध्यस्थ, मागोवा, प्राप्तकर्ता
39. समाज कल्याण संस्था नोंदणीसाठी कोणत्या पूर्व-आवश्यकतांची गरज असते ?
- (a) चांगला हेतू आणि सामाजिक जाणिव
 (b) मेमोरंडम ऑफ असोसिएशन (संस्थेचे निवेदन पत्र)
 (c) दोन किंवा तीन व्यक्ती
 (d) संस्थेचे ध्येय व उद्दिष्टे
- (A) $a + b + c$
 (B) $b + c + d$
 (C) $a + b + d$
 (D) $c + d + a$

40. Which of the following is *not* associated with child labour ?
- (A) Socio-economic status of the region
 (B) Availability of adult labour
 (C) Availability of schools
 (D) Educational status of parents
41. The author of book entitled "A Theory of Justice" :
- (A) John Rawls
 (B) John Stuart Mill
 (C) John Locke
 (D) Thomas Hobbes
42. Which of the following are the theories of retributive justice ?
- (a) Utilitarianism
 (b) Retributivism
 (c) Mixed theories
 (d) Egalitarianism
- (A) $a + b + c$
 (B) $b + c + d$
 (C) $c + d + a$
 (D) $d + a + b$
40. खालीलपैकी कोणत्या बाबीचे बाल कामगाराशी संबंधित नाही ?
- (A) क्षेत्राचा सामाजिक-आर्थिक दर्जा
 (B) प्रौढ मजुरांची उपलब्धता
 (C) शाळांची उपलब्धता
 (D) पालकांचा शैक्षणिक दर्जा
41. "ऐ थेअरी ऑफ जस्टीस" पुस्तकाचे लेखक कोण :
- (A) जॉन रॉल्स
 (B) जॉन स्टुअर्ट मील
 (C) जॉन लॉक
 (D) थॉमस होब्स
42. खालीलपैकी कोणत्या अपराधाबद्दल योग्य/न्याय्य शिक्षेचा सिद्धांत आहे.
- (a) युटीलिटीरीनीझम
 (b) रिट्रीबुटीवीझम
 (c) मिक्स्ड थेअरीस्
 (d) ईगालिटेरीनीझम
- (A) $a + b + c$
 (B) $b + c + d$
 (C) $c + d + a$
 (D) $d + a + b$

43. A person who goes for determination of sex of the foetus is violating which one of the following laws ?
- (A) ~~Pre~~ Prenatal Diagnostics (Prohibition) Act
- (B) Pre-conception and Pre-natal Diagnostic Techniques (Prohibition of Sex Selection) Act
- (C) Prevention of Sex Determination (Diagnostics and Techniques) Act
- (D) Sex Determination (Diagnostics and Techniques) Abolition Act
44. Name of the Indian law that provides free and competent legal advice to those who cannot afford it.
- (A) Free Legal Aid Act
- (B) Legal Aid Committee Act
- (C) Legal Service Authorities Act
- (D) Legal Protection Assurance Act
43. जो व्यक्ति 'गर्भ लिंगनिदान' चाचणीसाठी जातो, तो कोणत्या कायद्याचे उल्लंघन करतो ?
- (A) प्री-नेटल डायगोनोस्टीक (प्रोहीबिशन) अॅक्ट
- (B) प्री-कॉन्सेप्शन एंड प्री-नेटल डायगोनोस्टीक टेकनीक्स (प्रोहीबिशन ऑफ सेक्स सिलेक्शन) अॅक्ट
- (C) प्रिवेन्शन ऑफ सेक्स डिटरमिनेशन (डायगोनोस्टिक एंड टेकनीक्स) अॅक्ट
- (D) सेक्स डिटरमिनेशन (डायगोनोस्टीक एंड टेकनीक्स) अबोलीशन अॅक्ट
44. खालीलपैकी कोणत्या भारतीय कायद्या अंतर्गत मोफत आणि सक्षम कायदेशीर सल्ला मार्गदर्शन, अशा व्यक्तींना दिल जातं ज्यांची आर्थिक कुवत नसते :
- (A) फ्री लिगल एड अॅक्ट
- (B) लिगल एड कमिटी अॅक्ट
- (C) लिगल सर्विस ऑथोरिटिस अॅक्ट
- (D) लिगल प्रोटेक्शन असुरंस अॅक्ट

45. Provision of Panchayat (Extension to Scheduled Areas) Act, 1996 (PESA) vests legislative powers in ..... (A) Panchayat Samitee (B) Gram Sabha (C) Gram Panchayat (D) Local Bodies	45. प्रोव्हिजन ऑफ पंचायत (एक्सटेंशन टू शेड्युल्ड एरियास) अॅक्ट, 1996 (पेसा) अंतर्गत खालीलपैकी कोणत्या वैधानिक संस्थांना कायदेशीर अधिकार दिलेले आहे ? (A) पंचायत समिती (B) ग्राम सभा (C) ग्राम पंचायत (D) स्थानिक संस्था
46. It is .....Millennium Development Goal. (A) Promote gender sensitivity (B) Reduce child mortality rate (C) Improve social health (D) Combat corruption	46. खालीलपैकी कोणते मिलेनियम डेव्हलपमेंटचे ध्येय आहे ? (A) लिंगभाव संवेदना वाढविणे (B) बाल मृत्यू दर कमी करणे (C) सामाजिक आरोग्य सुधारणे (D) भ्रष्टाचार विरुद्ध लढाई
47. The following indicator is <i>not</i> included in the scoring scheme for identification and sub-categorisation of poor in the B.P.C. census. (A) Health status (B) Land holding (C) Housing type (D) Food security	47. दारिद्र्य रेषे खालील गरीबांची निवड आणि वर्गीकरण करण्याच्या गुणदान योजनेत खालीलपैकी कोणत्या निर्देशकाचा समावेश नाही ? (A) आरोग्य दर्जा (B) जमीन धारणा (C) निवास प्रकार (D) अन्न सुरक्षा

48. According to Brandtland Commission Report, the concept of sustainable development means .....

- (A) Development which meets the livelihood needs of the present generation without compromising the ability of the future generations to meet its own needs.
- (B) Development that satisfies the basic needs of all as well as their aspirations for a better life by maximizing utilization of available natural resources.
- (C) Development that increases the consumption of essential goods and health services.
- (D) Development that caters to the special needs of modern farmers in the context of globalization.

48. ब्रँड्लँड आयोगाच्या अहवालानुसार, शाश्वत विकासाची संकल्पना म्हणजे :

- (A) असा विकास की जो भावी पिढ्यांच्या गरजा पूर्तीच्या सामर्थ्याशी तडजोड न करता वर्तमान पिढीच्या उदर निर्वाहाच्या गरजा पूर्ण करतो.
- (B) असा विकास की जो सर्वांच्या मूलभूत गरजांच्या पूर्ततेबरोबरच चांगल्या जीवनमानासाठी त्यांच्या महत्वाकांक्षा पूर्ण करण्यासाठी उपलब्ध नैसर्गिक साधनांचा जास्तीत जास्त उपयोग करून घेणे.
- (C) असा विकास की जो आवश्यक वस्तूंचा उपभोग आणि आरोग्य सेवा या मध्ये वाढ करतो.
- (D) असा विकास की जो जागतिकरणाच्या संदर्भात आधुनिक शेतकऱ्यांच्या विशेष गरजांची पूर्ती करतो.

49. E.I.A. in the context of developmental projects would mean :

- (A) Environmental Incentive Assessment
- (B) Environmental Inheritance Act
- (C) Environmental Insurance Appraisal
- (D) Environmental Impact Assessment

50. The following are prominent factors which comprise 'quality of life' :

- (a) Health
  - (b) Material well-being
  - (c) Good governance
  - (d) Gender equality
- (A) $a + b + c$
  - (B) $a + b + d$
  - (C) $b + c + d$
  - (D) $a + c + d$

49. विकास प्रकल्पांच्या संदर्भात ई.आय.ए. म्हणजे :

- (A) एनव्हायर्न्मेंटल इन्सेंटीव असेसमेन्ट
- (B) एनव्हायर्न्मेंटल इनहेरिटन्स ॲक्ट
- (C) एनव्हायर्न्मेंटल इन्सुरन्स अप्रेजल
- (D) एनव्हायर्न्मेंटल इम्पॅक्ट असेसमेन्ट

50. दर्जेदार जीवनाचे खालील काही प्रमुख घटक आहेत :

- (a) आरोग्य
  - (b) भौतिक सुबत्ता
  - (c) उत्तम प्रशासन
  - (d) लिंगभाव समानता
- (A) $a + b + c$
  - (B) $a + b + d$
  - (C) $b + c + d$
  - (D) $a + c + d$

AUG-20211/II

ROUGH WORK

ROUGH WORK